

Štvrtok 4. októbra 2018

P8_TA(2018)0377

Hromadné svojvoľné zatýkanie Ujgurov a Kazachov v Ujgurskej autonómnej oblasti Sin-ťiang**Uznesenie Európskeho parlamentu zo 4. októbra 2018 o masovom svojvoľnom zadržíavaní Ujgurov a Kazachov v Ujgurskej autonómnej oblasti Sin-ťiang (2018/2863(RSP))**

(2020/C 11/06)

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o situácii v Číne, najmä na uznesenie z 26. novembra 2009 o Číne: práva menšín a uplatňovanie trestu smrti ⁽¹⁾, z 10. marca 2011 o situácii a kultúrnom dedičstve v Kašgare (Ujgurská autonómna oblasť Sin-ťiang, Čína) ⁽²⁾, zo 6. júla 2017 o prípadoch nositeľov Nobelovej ceny Liou Siao-pa a Li Ming-ča ⁽³⁾, z 15. decembra 2016 o prípade tibetskej budhistickej akadémie Larung Gar a prípade Ilhama Tohtiho ⁽⁴⁾ a z 12. septembra 2018 o stave vzťahov medzi EÚ a Čínou ⁽⁵⁾,
  - so zreteľom na článok 36 ústavy Čínskej ľudovej republiky, ktorý zaručuje všetkým občanom právo na slobodu náboženského vyznania, a na jej článok 4, ktorý zaručuje práva národnostných menšín,
  - so zreteľom na strategické partnerstvo medzi EÚ a Čínou, ktoré sa začalo v roku 2003, a na spoločné oznámenie Komisie a ESVČ z 22. júna 2016 adresované Európskemu parlamentu a Rade s názvom Prvky pre novú stratégiu EÚ týkajúcu sa Číny (JOIN(2016)0030),
  - so zreteľom na 36. kolo dialógu medzi EÚ a Čínou o ľudských právach, ktoré sa uskutočnilo 9. – 10. júla 2018 v Pekingu,
  - so zreteľom na poznámky vyjadrené v príhovore vysokej komisárky OSN pre ľudské práva Michelle Bacheletovej k 39. zasadnutiu Rady OSN pre ľudské práva 10. septembra 2018, v ktorých vyjadrila hlboké poľutovanie nad „reedukačnými tábormi“ a požiadala čínsku vládu, aby umožnila prácu nezávislých vyšetrovateľov,
  - so zreteľom na nedávny list so všeobecnými tvrdeniami, ktorý v máji 2018 zaslala čínskej vláde pracovná skupina pre násilné alebo nedobrovoľné zmiznutia (WGEID) a v ktorom vyjadrila obavy týkajúce sa neustáleho zhoršovania situácie a zvyšovania počtu svojvoľne zadržíavaných Ujgurov,
  - so zreteľom na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach zo 16. decembra 1966,
  - so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv z roku 1948,
  - so zreteľom na článok 135 ods. 5 a článok 123 ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže presadzovanie a dodržiavanie všeobecných ľudských práv, demokracie a zásad právneho štátu by malo zostať stredobodom dlhodobého vzťahu medzi EÚ a Čínou v súlade so záväzkom EÚ presadzovať tieto hodnoty vo svojej vonkajšej činnosti a s vyjadrením Číny, že sa chce hlásiť k rovnakým hodnotám v rámci vlastného rozvoja a medzinárodnej spolupráce;
- B. keďže odvtedy, ako sa prezident Si Ťin-pching ujal moci, sa situácia v oblasti ľudských práv v Číne ešte zhoršila a vláda sa k pokojnému vyjadrovaniu nesúhlasu, slobode prejavu a náboženského vyznania, ako aj právneho štátu stavia čoraz nepriateľskejšie;
- C. keďže situácia v oblasti Sin-ťiang, ktorá je domovom pre približne 11 miliónov Ujgurov a etnických Kazachov, sa v posledných rokoch rýchlo zhoršuje, pretože absolútna kontrola nad oblasťou Sin-ťiang sa stala najvyššou prioritou, pričom ďalšie problémy spôsobujú pravidelné teroristické útoky Ujgurov, ku ktorým dochádza v oblasti Sin-ťiang alebo ktoré údajne súvisia s touto oblasťou;

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 285 E, 21.10.2010, s. 80.⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 199 E, 7.7.2012, s. 185.⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 334, 19.9.2018, s. 137.⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 238, 6.7.2018, s. 108.⁽⁵⁾ Prijaté texty, P8_TA(2018)0343.

Štvrtok 4. októbra 2018

- D. keďže Výbor OSN na odstránenie rasovej diskriminácie uviedol odhady, že v Ujgurskej autonómnej oblasti Sin-tiang (XUAR) môžu byť zadržávané desaťtisíce až jeden milión Ujgurov bez toho, aby boli obvinení či postavení pred súd, a to pod zámienkou boja proti terorizmu a náboženskému extrémizmu; keďže by to predstavovalo najväčšie masové väznenie obyvateľstva patriaceho k etnickej menšine v dnešnom svete;
- E. keďže Výkonná komisia Kongresu USA pre Čínu takisto uviedla, že existujú spoľahlivé informácie o tom, že Ujgurovia, Kazachovia a ďalšie, predovšetkým moslimské etnické menšiny v Ujgurskej autonómnej oblasti Sin-tiang sú obeťami svojvoľného zadržávania, mučenia, závažných obmedzení náboženských praktík a kultúry, ako aj digitálneho systému dohľadu, ktorý je taký všadeprítomný, že monitoruje každý aspekt bežného života – prostredníctvom kamier na rozpoznávanie tváre, zariadení na sledovanie mobilných telefónov, zberu vzoriek DNA a výraznej a rušivej prítomnosti príslušníkov polície;
- F. keďže zadržávané osoby údajne väznia v nevyhovujúcich podmienkach, pričom sa podrobujú politickej indoktrinácii vrátane povinných kurzov patriotizmu, a nútia ich vzdať sa svojej etnickej a náboženskej identity; keďže sa nedávno objavili správy o úmrtiach vo väzbe vrátane samovrážd;
- G. keďže údajne tisíce detí oddelili od ich rodičov, ktorých svojvoľne zadržávajú v internačných táboroch, a tieto deti umiestňujú do preplnených sirotincov, a to aj vtedy, keď len jedného z ich rodičov zadržávajú v tábore;
- H. keďže počas vypočutia na zasadaní OSN 13. augusta 2018 v Ženeve čínska delegácia poprela obvinenia zo strany expertov OSN, že zadržáva etnických ujgurských moslimov v reedukačných táboroch v západnom regióne oblasti Sin-tiang; keďže existujú rozsiahle dôkazy o výstavbe a modernizácii týchto zariadení;
- I. keďže niektorí zahraniční novinári boli nútení upustiť od informovania o citlivých otázkach, ako sú ľudské práva Ujgurov a využívanie internačných táborov, pričom v niektorých prípadoch týmto novinárom aj zamietli obnovenie ich tlačovej akreditácie;
- J. keďže nikde na svete sa obyvateľstvo nemonitoruje tak dôsledne ako v Ujgurskej autonómnej oblasti Sin-tiang; keďže provinčná vláda prijala desaťtisíce ďalších bezpečnostných pracovníkov;
- K. keďže „integrovaná platforma spoločných operácií“ takisto uchováva ďalšie údaje o obyvateľstve vrátane zvyklostí spotrebiteľov, bankovej činnosti, zdravotnom stave a DNA profile každého jednotlivého obyvateľa Ujgurskej autonómnej oblasti Sin-tiang; keďže moslimovia v tomto regióne musia mať na svojich mobilných telefónoch nainštalovanú špiónážnu aplikáciu (spyware app), a pokiaľ ju nenainštalujú, dopúšťajú sa trestného činu;
- L. keďže svedectvá z prvej ruky a dôveryhodný akademický výskum naznačujú, že zameriavanie sa na Ujgurov, ktorí majú spojenie s osobami žijúcimi v zahraničí a s osobami s náboženským vyznaním, je úmyselné;
- M. keďže na Ujgurov v zahraničí sa vyvíja nátlak, aby sa vrátili do Číny, často s podporou hostiteľských štátov; keďže čínske veľvyslanectvá v zahraničí mnohým Ujgurom odmietli obnoviť pasy, čo viedlo k neistote v súvislosti so zamestnaním a štúdiom;
- N. keďže čínska vláda pravidelne odmieta žiadosti pracovnej skupiny pre násilné alebo nedobrovoľné zmiznutia a vysokej komisárky OSN pre ľudské práva, ako aj ďalších držiteľov mandátov osobitných postupov OSN o vyslanie nezávislých vyšetrovateľov do oblasti Sin-tiang;
- O. keďže ujgurský profesor ekonómie Ilham Tohti bol v januári 2014 zatknutý a 23. septembra 2014 odsúdený na doživotie na základe obvinenia z údajného separatizmu; keďže sedem z jeho bývalých študentov bolo takisto zadržaných a odsúdených na trest odňatia slobody vo výške troch až ôsmich rokov za údajnú spoluprácu s profesorom Tohtim; keďže Ilham Tohti vždy odmietal separatizmus a násilie a zasadzoval sa za zmierenie založené na rešpektovaní ujgurskej kultúry;
1. vyjadruje hlboké znepokojenie nad čoraz represívnejším režimom, ktorému sú vystavené rôzne menšiny, najmä Ujgurovia a Kazachovia, pričom sa na ústavné záruky týkajúce sa ich práva na slobodu kultúrneho prejavu a náboženského vyznania, slobody slova a prejavu a pokojného zhromažďovania a združovania kladú ďalšie obmedzenia; žiada, aby orgány dodržiavali tieto základné slobody;

Štvrtok 4. októbra 2018

2. vyzýva čínsku vládu, aby okamžite ukončila masové svojvoľné zadržiavanie členov ujgurskej a kazašskej menšiny, uzavrela všetky tábory a zariadenia určené na zaistenie a bezodkladne a bezpodmienečne prepustila zadržované osoby; je hlboko znepokojený početnými obvineniami týkajúcimi sa nevyhovujúcich podmienok, mučenia a úmrtí v táboroch; pripomína čínskym orgánom, že redukčné zariadenia nemajú právny základ;
3. je znepokojený správami o tom, že v internačných táboroch zahynuli Muhammad Salih Hajim, Abdulnehd Mehsum, Ayhan Memet a ďalší, a to všetko starší Ujgurovia, akademici a komunitní vodcovia;
4. vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že štát vykonáva opatrenia na zabezpečenie tzv. komplexného dohľadu nad regiónom prostredníctvom zavedenia čínskeho elektronického systému dohľadu Skynet vo významných mestských oblastiach, namontovania GPS lokátorov do motorových vozidiel, používania snímačov na rozpoznávanie tváre na kontrolných stanovištiach a na vlakových a čerpacích stanicach a činnosti polície z oblasti Sin-ťiang zameranej na zhromažďovanie vzoriek krvi na ďalšie rozšírenie databázy DNA v Číne;
5. zdôrazňuje, že vládny dohľad a povinný hromadný zber údajov o občanoch sa primárne zameriava na Ujgurov, Kazachov a ďalšie etnické menšiny a postihuje ich, čo predstavuje porušenie zákazu diskriminácie podľa medzinárodného práva;
6. naliehavo vyzýva čínsku vládu, aby dotknutým rodinám oznámila všetky informácie o osobách, ktoré sa stali obeťami nedobrovoľného zmiznutia v oblasti Sin-ťiang, vrátane ich mien, miesta pobytu a súčasného stavu;
7. je hlboko znepokojený čínskym protiteroristickým zákonom z roku 2015 a nariadením o deradikalizácii, ktoré používajú príliš široké vymedzenie teroristického činu; vyzýva preto Čínu, aby jasne rozlišovala medzi pokojným vyjadrením nesúhlasu a násilným extrémizmom;
8. opakovane vyzýva čínsku vládu, aby okamžite a bezpodmienečne prepustila ujgurského učenca Ilhama Tohtiho a všetky ostatné osoby zadržované iba preto, že pokojne uplatňovali svoje právo na slobodu prejavu, a vyzýva Čínu, aby až do ich prepustenia zaistila, že budú mať pravidelný a neobmedzený prístup k svojim rodinám a k obhajcom podľa vlastného výberu; ďalej vyzýva, aby boli prepustení Eli Mamut, Hailaite Niyazi, Memetjan Abdulla, Abduhelil Zunun a Abdukerim Abduweli, ako požadovala EÚ počas 36. kola dialógu medzi EÚ a Čínou o ľudských právach, ktoré sa uskutočnilo 9. – 10. júla 2018 v Pekingu;
9. naliehavo vyzýva podpredsedníčku Komisie / vysokú predstaviteľku Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „PK/VP“), Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ďalej len „ESVČ“) a členské štáty, aby dôsledne sledovali meniacu sa situáciu v oblasti ľudských práv v oblasti Sin-ťiang vrátane rastúceho vládneho útlaku Ujgurov, Kazachov a ďalších etnických menšín a aby až na najvyššiu úroveň čínskej vlády vyslali jasný odkaz s cieľom ukončiť toto absurdné porušovanie ľudských práv;
10. vyzýva čínske orgány, aby umožnili voľný, neobmedzený vstup novinárov a medzinárodných pozorovateľov do provincie Sin-ťiang;
11. zdôrazňuje, že je dôležité, aby EÚ a jej členské štáty – v súlade so záväzkom EÚ hovoriť v rámci svojho prístupu k Číne silným, jasným a jednotným hlasom – nastolili pri rokovaní s čínskymi orgánmi, a to aj na najvyššej úrovni, otázku porušovania ľudských práv v oblasti Sin-ťiang, a to takisto v rámci každoročného dialógu o ľudských právach a nadchádzajúceho samitu medzi Európou a Áziou;
12. vyjadruje hlboké znepokojenie v súvislosti so správami o prenasledovaní Ujgurov v zahraničí čínskymi orgánmi, pri ktorom sú nútení k tomu, aby vykonávali špionáž vo vzťahu k iným Ujgurom, vrátili sa do oblasti Sin-ťiang alebo o situácii v tejto oblasti mlčali, v niektorých prípadoch prostredníctvom zadržiavania ich rodinných príslušníkov;
13. víta rozhodnutie Nemecka a Švédska pozastaviť navracanie všetkých etnických Ujgurov, Kazachov či iných turkických moslimov do Číny vzhľadom na riziko ich svojvoľného zadržiavania, mučenia alebo iného zlého zaobchádzania, ktorému by v tejto krajine boli vystavení, a vyzýva všetky ostatné členské štáty, aby sa týmto príkladom riadili a urýchlili vybavovanie žiadostí o azyl turkických moslimov, ktorým hrozí, že budú prinútení k návratu do Číny; ďalej vyzýva členské štáty EÚ, aby v prípade potreby uplatnili vnútroštátne právo s cieľom vyšetriť zastrašovanie komunit turckej moslimskej diaspóry v Európe zo strany čínskej vlády;
14. pripomína Číne jej záväzky v oblasti ľudských práv v nadväznosti na to, že podpísala širokú škálu medzinárodných zmlúv v oblasti ľudských práv, a pripomína preto, že od Číny sa očakáva splnenie týchto záväzkov;
15. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie podpredsedníčke Komisie / vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov a vláde a parlamentu Čínskej ľudovej republiky.